

UZASADNIENIE

W dniu 25 września 2013 r. (data prezentaty) wnioskodawczyni E. G. wniosła do Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w W. wniosek o dokonanie pomiędzy nią a uczestnikiem D. T. (1) działu spadku po:

1. matce J. T. (1), zmarłej w dniu 10 kwietnia 1993 r. w W.;
2. ojcu K. T. (1), zmarłym w dniu 14 grudnia 2007 r. w W..

Nadto wnioskodawczyni wniosła o zaliczenie na schedę spadkową ruchomości i nieruchomości wymienionych w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie XXIV C 1517/08 o zachowek z powództwa D. T. (1) przeciwko K. S. (1), darowizn otrzymanych przez D. T. (1) i jego żonę B. T. od spadkodawcy K. T. (1), a także przyznanie nieruchomości wchodzącej w skład spadku na rzecz jednego z uczestników w całości ze spłatą lub dopłatą na rzecz drugiego z nich.

Wnioskodawczyni wniosła również o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania od uczestnika.

Uzasadniając wniosek wnioskodawczyni wskazała, że zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w W. w sprawie I Ns 30/08, spadkobiercami po J. T. (1) są mąż K. T. (1), syn D. T. (1) oraz córka E. G., każdy z nich po 1/3 części.

Z kolei spadkobiercami po K. T. (1) są syn D. T. (1) oraz córka E. G., każdy z nich po 1/2 części.

(wniosek – k.1-2)

Prawomocnym postanowieniem z dnia 8 listopada 2013 roku tutejszy Sąd zwrócił wniosek E. G. wobec nieuzupełnienia w terminie braków formalnych wniosku.

Zarządzeniem z dnia 2 stycznia 2014 r. Przewodniczący zarządził ponowne zarejestrowanie niniejszej sprawy pod nową sygn. I Ns 1/14. Podczas rozprawy w

dniu 19 marca 2014 r. uczestnik D. T. (1) przyłączył się do wniosku.

Podczas rozprawy w dniu 5 kwietnia 2014 r. wnioskodawczyni wskazała, iż przedmiotem spadku podlegającego podziałowi jest nieruchomość we wsi K., bez wyposażenia domu, środki pieniężne zgromadzone przez spadkodawcę na rachunku bankowym w banku (...) S.A. oraz ruchomości stanowiące wyposażenie mieszkania przy ul. (...) w W..

W piśmie z dnia 3 maja 2014 r. wnioskodawczyni wniosła o przyznanie D. T. (1) będących w jego posiadaniu ruchomości o łącznej wartości 17.730 zł – określonej na podstawie ustaleń Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie XXIV C 1517/08 i potwierdzonych w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie I ACa 460/12. Nadto wskazała, że pokryła koszty pogrzebu spadkodawcy w wysokości 9.000 zł. i uwzględniając powyższe, wniosła o zasądzenie na jej rzecz spłaty w kwocie 13.150 zł, która obejmuje połowę udziału w ruchomościach w wysokości 8.650 zł i zwrot połowy kosztów pogrzebu w wysokości 4.500 zł. Nadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika kwoty 3.710, 65 zł z tytułu podziału kwoty 7.421, 29 wypłaconej przez uczestnika z rachunku bankowego, a także podział nieruchomości w K. poprzez dokonanie jej sprzedaży w trybie postępowania egzekucyjnego.

(pismo – k.65 - 68)

W piśmie z dnia 3 września 2014 r. wnioskodawczyni sprecyzowała ruchomości wchodzące w skład spadku po K. T. (1), a znajdujące się w mieszkaniu spadkodawcy w dniu jego śmierci oraz ich szacunkową wartość.

(pismo - k.136-146)

Podczas rozprawy w dniu 22 września 2014 r. uczestnik potwierdził, iż wymienione ruchomości wchodziły w skład spadków po J. T. (1) i K. T. (1), z tym, że te które były przedmiotem sprawy XXIV C 1517/08 o zachówek przed Sądem Okręgowym w Warszawie, wchodziły wyłącznie w skład spadku po K. T. (1).

Na rozprawie w dniu 8 maja 2015 r. D. T. (1) przyznał, że jest w posiadaniu obrazu olejnego przedstawiającego złamane drzewo, obrazu przedstawiającego sosny, oraz małego obrazka z widokiem na morze - z ruchomości wchodzących w skład spadku po K. T. (1).

Nadto, na rozprawie w dniu 8 maja 2015 r. wnioskodawczyni wniosła o przyznanie jej na własność nieruchomości w K. ze splatą na rzecz uczestnika, bo jego sytuacja finansowa nie rokuje spłaty. Wskazała jednak, że wolą ojca było, aby po jego śmierci brat otrzymał nieruchomość w K..

Uczestnik wniosł z kolei o przyznanie mu na własność nieruchomości gruntowej w K. w wykonaniu zapisu na jego rzecz, w zakresie podziału ruchomości wniosek pozostawił do uznania Sądu.

W piśmie z dnia 16 września 2015 r. E. G. przyznała, iż jest w posiadaniu kryształowych wazonów w liczbie 5 sztuk, salatek w liczbie 6 sztuk, pamiątek z okresu służby wojskowej spadkodawcy w postaci wazonów kryształowych, wazonów z lusek, odznak, medali i orderów, obrazu olejnego martwa natura z chlebem i koszykiem, dokumentów, zdjęć i listów ze służby spadkodawcy w Kambodży, książek.

(pismo - k. 282)

W piśmie z dnia 2 grudnia 2015 r. E. G. wniosła o przyznanie każdemu z uczestników ruchomości w zakresie odpowiadającym ich faktycznemu posiadaniu.

(pismo - k. 321)

W pozwie z dnia 17 listopada 2009 r. powód D. T. (1) wniosł o zobowiązanie E. G. do wykonania zapisu dokonanego przez K. T. (1) na rzecz D. T. (1) w testamencie z dnia 8 września 2006 r. poprzez nakazanie pozwanej złożenia oświadczenia woli przenoszącego przypadający jej udział wynoszący 1/2 w zabudowanej nieruchomości położonej we wsi K., gmina W., na rzecz powoda D. T. (1).

W uzasadnieniu powód wskazał, że w testamencie z dnia 8 września 2006 r. K. T. (1) zapisał na rzecz D. T. (1) działkę gruntu zabudowaną domem, a w postanowieniu w sprawie I Ns 30/08 Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w W. stwierdził, iż spadek po K. T. (1) nabyli D. T. (2) i E. T. po 1/2 części każdy z nich. Przedmiotowa sprawa została zarejestrowana pod sygn. I C 916/09 tutejszego Sądu.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Podniosła, że po ojcu K. T. (1) odziedziczyła jedynie 1/4 udziału w nieruchomości, gdyż 1/6 udziału w nieruchomości nabyła w spadku po J. T. (2). Podniosła, że ojcu przysługiwał udział w nieruchomości wynoszący 1/2 oraz udział wynoszący 1/6 ze spadku po J. T. (1). Brak zatem podstaw do nakazywania pozwanej przekazania powodowi całości posiadanego przez nią udziału, w tym udziału, który nabyła w spadku po matce.

Podniosła, że obowiązek wykonania zapisu lub polecenia jest długiem spadkowym, a jej odpowiedzialność za zapis – jako osoby uprawnionej do zachowku po ojcu K. T. (1) - jest ograniczona zgodnie z art. 998 § 1 kc. Wskazała, że zgodnie z powołanym przepisem odpowiada za zapis jedynie w granicach nadwyżki przekraczającej wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę obliczenia należnego jej zachowku. W przedmiotowej sprawie, wartość jej udziału spadkowego jest równa wartości udziału spadkowego stanowiącego podstawę obliczenia zachowku, a więc pozwana nie odpowiada za zapis zawarty w testamencie z dnia 8 września 2006 r.

Postanowieniem z dnia 31 maja 2010 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w W. na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc zawiesił postępowanie w sprawie do czasu prawomocnego zakończenia sprawy XXIV C 1517/08 Sądu Okręgowego w Warszawie.

(postanowienie - k. 77 akt sprawy I C 916/09)

Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w W. podjął postępowanie w sprawie.

(postanowienie – k.135)

Postanowieniem z dnia 25 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w W. zawiesił postępowanie w sprawie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie I Ns 967/13 tego Sądu.

(postanowienie – k.168)

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2016 r. tutejszy Sąd podjął zawieszony postępowanie w sprawie.

Postanowieniem z dnia 26 lutego 2016 r. Sąd połączył sprawę I C 916/09 z do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą I Ns 1/14 tutejszego Sądu.

(k.340 - postanowienie)

Na rozprawie w dniu 18 listopada 2016 r. wnioskodawczyni wniosła o zasądzenie na jej rzecz odszkodowania za szkodę, którą poniosła wskutek pozbawienia jej posiadania nieruchomości w K..

W piśmie z dnia 11 lipca 2016 r. wnioskodawczyni sprecyzowała przedmiotowe żądanie wskazując, że wnosi o zasądzenie na jej rzecz odszkodowania w wysokości 2.520 zł z tytułu niemożności korzystania z działki w K. w wymiarze co najmniej 2 tygodnie w roku przez okres 9 lat. Podniosła, że żądana kwota odpowiada cenie wynajmu analogicznej nieruchomości przez wskazany okres.

(pismo - k. 350)

Na rozprawie w dniu 18 listopada 2016 r. D. T. (1) wniósł o rozliczenie jego nakładów na nieruchomość w K. w okresie od 2007 r. do 2016 r., w wysokości po 800 zł rocznie. Wyjaśnił, iż na żądaną kwotę 800 zł rocznie składa się podatek od nieruchomości, koszty dojazdów na nieruchomość, malowanie ogrodzenia i pielęgnacja całego terenu.

Do zakończenia rozprawy strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadek po J. T. (1), zmarłej w dniu 10 kwietnia 1993 r., na podstawie ustawy nabyli mąż K. T. (1), syn D. T. (1) oraz córka E. G., każdy z nich po 1/3 części.

Spadek po K. T. (1) nabyli na podstawie ustawy syn D. T. (1) i córka E. G., każdy z nich po 1/2 części.

(postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w W. w sprawie I Ns 30/08 – k. 3)

J. T. (1) i K. T. (1) byli na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej właścicielami nieruchomości gruntowej we wsi K., stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 879 m², dla której Sąd Rejonowy w Wyszkanie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi zbiór dokumentów nr 944.

Wartość przedmiotowej nieruchomości wynosi 83.000 zł.

(zaświadczenie – k.26, bezsporne co do wartości)

W skład spadku po J. T. (1) wchodził udział wynoszący $\frac{1}{2}$ we własności nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...) o powierzchni 879 m² w miejscowości K. o wartości 41.500 zł, oraz wynoszący $\frac{1}{2}$ udział we własności ruchomości, tj. sześciu kryształowych salaterek o łącznej wartości 210 zł i wartości udziału 105 zł, pięciu kryształowych wazonów o łącznej wartości 300 zł i wartości udziału 150 zł, obrazu olejnego przedstawiającego sosny o wartości 300 zł i wartości udziału 150 zł, obrazu olejnego „Martwa natura z chlebem i koszykiem” w ramie drewnianej i w dużym formacie o wartości 500 zł i wartości udziału 250 zł, księgozbioru o wartości 70 zł i wartości udziału 35 zł oraz pamiątek z okresu służby wojskowej K. T. (1).

W skład spadku po K. T. (1) wchodził udział o wielkości $\frac{2}{3}$ we własności zabudowanej nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...) o powierzchni 879 m² w miejscowości K. o wartości 54.780 zł oraz udział o wielkości $\frac{2}{3}$ we własności następujących ruchomości: sześć kryształowych salaterek o wartości 157 (sto pięćdziesiąt siedem) złotych, pięć kryształowych wazonów o wartości 225 (dwieście dwadzieścia pięć) złotych, obraz olejny przedstawiający sosny o wartości 200 (dwieście) złotych, obraz olejny „Martwa natura z chlebem i koszykiem”, w ramie drewnianej w dużym formacie o wartości 375 (trzysta siedemdziesiąt pięć) złotych, księgozbiór o wartości 52, 50 (pięćdziesiąt dwa 50/100) złotych, a nadto prawo własności pamiątek z okresu służby wojskowej, kilkadziesiąt odznak, medali i orderów - bez wartości, medale z mosiądzu o łącznej wartości 180 (sto osiemdziesiąt) złotych, medale Złoty krzyż zasługi, Srebrny krzyż zasługi i Brązowy krzyż zasługi o łącznej wartości 150 (sto pięćdziesiąt) złotych, medal Zasłużony dla obronności kraju, medal Siły zbrojne w służbie ojczyzny, odznaki Wojskowego Centrum Szkolenia dla potrzeb (...), odznaczenia przyznane za okres służby w formacjach (...) w Kambodży - bez wartości, a także obraz olejny przedstawiający złamane drzewo o wartości 400 zł.

Samochód Tawria, który wchodził w skład majątku wspólnego J. T. (1) i K. T. (1) został sprzedany przez K. T. (1) w 1995 lub 1996 r. za kwotę 2.000 zł. Samochód F. (...) został sprzedany przez D. T. (1) w 2009 albo w 2010 r. za cenę 1.200 zł. Z uzyskanej ceny sprzedaży D. T. (1) dał E. G. kwotę 300 zł jako równowartość połowy udziału spadkodawcy we własności samochodu.

(zeznania D. T. (1) – k. 44, zeznania E. S. - G. – k. 58, co do wartości nieruchomości bezsporne, co do wartości ruchomości opinia biegłego A. M. – k. 243-255).

W testamencie z dnia 8 września 2006 r. K. T. (1) zapisał synowi D. T. (1) przysługujący mu udział wynoszący $\frac{2}{3}$ we własności zabudowanej nieruchomości gruntowej o powierzchni 897 m² we wsi K..

(testament – k.8 akt I Ns 30/08)

Koszty pogrzebu K. T. (1) wynosiły łącznie 8.971 zł. Koszty pogrzebu K. T. (1) pokryła E. G.; D. T. (1) nie partycypował w kosztach pogrzebu K. T. (1).

Dnia 25 stycznia 2008 r. Wojskowe Biuro Emerytalne wypłaciło E. G. kwotę 5.406, 82 zł z tytułu zasiłku pogrzebowego.

(k. 104 - zaświadczenie, k. 105 – faktura, k. 123-124 – zeznania D. T. (1) i E. G.)

Z tytułu podatku od nieruchomości w K. od 2008 r. do 2016 r. D. T. (1) zapłacił kwotę 4.250, 20 zł.

(zaświadczenie –k. 121, k.148-150, k.357)

W dniu 14 września 2005 r. K. T. (1) darował K. S. (1) – synowi E. G. - stanowiący odrębną nieruchomość lokal mieszkalny przy ul (...) w W. o wartości 389.834 zł.

(k. 78-83 – akt notarialny, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie I ACa 460/12)

Klucze do przedmiotowego lokalu posiadali K. S. (1) i D. T. (1).

(zeznania K. S. (1) – k. 94-97, zeznania E. G.)

W dacie śmierci spadkodawcy w zajmowanym przez niego mieszkaniu przy ul. (...) w W. znajdowały się: szafa ścienna W., szafki kuchenne, zasłony, firanki, pościel, koce, dywan, które zostały wyrzucone przez K. S. (1), kuchnia gazowa, czajnik elektryczny, pralka B., lodówkożarka A., komplet garnków nierdzewnych, rożen - opiekacz P., mikser Zelmer, proź, maszynka do mięsa, 2 sitka, durszlak, chlebak, sztucce platerowane na 12 osób z dodatkowymi łyżkami - nakładaczami do ciast i sałaty, komplet obiadowy ozdobny na 12 osób z Ć., serwis kawowy porcelanowy koloru zielonego na 6 osób, karafka miodowego koloru, wazony z łusek po nabojach - jeden mniejszy, drugi większy, prasowalnica, maszyna do szycia, lampy sufitowe i żyrandol mosiężny pięcioramienny, telewizor, stolik okrągły, szafka na pościel, magnetofon szpulowy i adapter, radiomagnetofon, wersalka koloru zielonego i wersalka tapicerowana, szafka nocna sosnowa, zestaw szaf, stolik okolicznościowy fornirowany orzechem, odkurzacz, meble A. (...) w salonie, ozdobne kieliszki, kilka krzeseł, stolik pod telewizor, firanki w oknach, zdjęcia i obrazy, tablica korkowa z medalami, wazony kryształowe, zbiór książek, listów i dokumentów.

W dniu 27 grudnia 2007 r. E. G. zabrała z mieszkania zdjęcia rodzinne, własne zdjęcia oprawione w ramki, dokumenty i listy, oznaczenia państwowe i medale.

Łóżko I. z materacem znajdujące się w dacie śmierci K. T. (1) w mieszkaniu przy ul. (...) w W. stanowi własność K. S. (1).

(zeznania E. G., k.123 -124, zeznania K. S. (1) - k. 325 -332)

Nadto w posiadaniu E. G. znajdują się wazony kryształowe w liczbie 5 sztuk, salaterki w liczbie 6 sztuk, pamiątki z okresu służby wojskowej, w tym wazony z łusek po nabojach, kilkadziesiąt odznak, medali, odznaczenia, w tym Złoty, Srebrny i Brązowy krzyż zasługi, obraz olejny martwią natura z chlebem i koszykiem, dokumenty, zdjęcia i listy K. T. (1) z okresu służby wojskowej.

(przyznane - k.282)

W dniu śmierci spadkodawcy D. T. (1) zabrał z mieszkania przy ul. (...) w (...) obrazy: jeden przedstawiający sosny, a drugi przedstawiający pęknięte drzewo.

(zeznania D. T. (2) – k. 124)

Poza ruchomościami wyrzuconymi przez K. S. (1), oraz poza ruchomościami znajdującymi się w posiadaniu E. G. i D. T. (1) w dacie zamknięcia rozprawy, w mieszkaniu przy ul. (...) nie znajdowała się żadna z ruchomości wchodzących w skład spadku po J. T. (1) i K. T. (1).

(bezsporne, zeznania K. S. (1), zeznania T. G.)

Na dzień 14 grudnia 2007 r. saldo rachunku prowadzonego na nazwisko K. T. (1) w (...) S.A. wynosiło 7.387, 48 zł. W dniu 15 grudnia 2007 r. D. T. (1) wypłacił w kasie tego banku kwotę 4.000 zł, a w bankomacie 500 zł. W dniu 2 stycznia 2008 r. wskazany wyżej bank wypłacił E. G. kwotę 2.869, 44 zł z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu według załączonego oryginału rachunku za pogrzeb.

(pismo Banku – k.144, zeznania D. T. (2) - k.124)

Na dzień 14 grudnia 2007 r. saldo rachunku prowadzonego na nazwisko K. T. (1) przez Bank (...) S. A. wynosiło 33, 81 zł. W dniu 10 stycznia 2008 r. powyższa kwota została wypłacona E. G. z tytułu likwidacji rachunku.

(pismo –164 - 165)

Od śmierci K. T. (1) nieruchomość w K. znajduje się w wyłącznym posiadaniu D. T. (1). E. G. nie zwracała się do D. T. (1) o dopuszczenie jej do posiadania nieruchomości w K., uczestnicy nie ustalili zasad wspólnego korzystania z nieruchomości ani sposobu podziału nieruchomości do korzystania.

(zapis obrazu i dźwięku - k. 357)

Prawomocnym wyrokiem z dnia 23 października 2012 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie I ACa 460/12 zasądził od K. S. (1) na rzecz D. T. (1) kwotę 26.045, 76 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty tytułem zachowku, zmieniając w tej części wyrok oddalający powództwo w sprawie XXIV C 1517/08 Sądu Okręgowego w Warszawie. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że kwota uzyskana przez D. T. (1) w zapisach i darowiznach od K. T. (1) wynosi 94.030 zł, przy czym na wyżej wskazaną kwotę składają się następujące pozycje: 54.780 zł jako wartość zapisu obejmującego 2/3 udziału w prawie własności nieruchomości we wsi K. oraz 38.000 zł jako wartość darowizn stanowiących wypłaty dokonane przez D. T. (1) z rachunku bankowego K. T. (1) w banku (...) S.A. oraz kwota 1250 zł stanowiąca połowę wartość samochodu F. (...).

W dniu 27 lutego 2007 r. D. T. (1) wypłacił z rachunku prowadzonego na rzecz K. T. (1) przez bank (...) S.A. w W. kwotę 5.000 zł, w dniu 26 października 2007 r. kwotę 30.000 zł, w dniu 30 października 2007 r. kwotę 3.000 zł.

(historia rachunku –k. 227-231 i k. 315 akt sprawy XXIV C 1517/08 Sądu Okręgowego w Warszawie)

Przedstawiony wyżej stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów, opinii biegłego A. M., zeznań świadków K. S. (1) i T. G. oraz przesłuchania w charakterze strony uczestników postępowania E. G. i T. G..

Zdaniem Sądu przeprowadzone w sprawie dowody z dokumentów są wiarygodne, zwłaszcza że autentyczność i treść przedmiotowych dokumentów nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania. Należy w tym miejscu podkreślić, iż postanowienie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po J. T. (1) i K. T. (1) wydane przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w W. w sprawie I Ns 30/08 w sprawie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 kpc. Podobnie wydane przez urząd gminy zaświadczenia o wysokości podatku od nieruchomości uiszczonego przez D. T. (1).

Za wiarygodny dowód Sąd uznał także pisemną opinię biegłego sądowego A. M., dotyczącą wyceny wartości nieruchomości podlegających podziałowi. Za tego rodzaju oceną przemawia fakt, iż przedmiotowa opinia jest w sposób przekonujący i wyczerpujący uzasadniona. Warto dodać, że także uczestnicy nie kwestionowali jej treści.

Jako wiarygodne Sąd ocenił również zeznania świadków K. S. (1) i T. G., przy czym przedmiotowa ocena dotyczy faktów, a nie ocen czy wniosków prezentowanych przez świadków. Powyższe zastrzeżenie dotyczy w szczególności ponoszonej przez K. S. (1) okoliczności, że nieruchomości stanowiące wyposażenie mieszkania przy ul. (...) zostały zabrane przez uczestnika. Przedmiotowe stwierdzenie stanowi wyłącznie przypuszczenie świadka, nie może zatem mieć waloru dowodu analizowanej okoliczności.

Złożone w charakterze strony zeznania E. G. i D. T. (1) Sąd uznał za wiarygodne, za wyjątkiem twierdzenia E. G. iż z własnych środków poniosła koszty pogrzebu spadkodawcy w wysokości 9.000 zł. Przeczą temu dokumenty, z których wynika, iż koszty pogrzebu K. T. (1) wynosiły łącznie 8.971 zł, w tym wnioskodawczyni uiściła gotówką kwotę 3.300 zł. Z kolei na podstawie powołanych wyżej dokumentów Sąd ustalił, iż w dniu 25 stycznia 2008 r. Wojskowe Biuro Emerytalne wypłaciło E. S. (2) kwotę 5.406, 82 zł z tytułu zasiłku pogrzebowego, a w dniu 2 stycznia 2008 r. Bank (...) S.A. wypłacił E. G. kwotę 2.869, 44 zł z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu według załączonego oryginału rachunku za pogrzeb.

Dnia 27 sierpnia 2014 r. Sąd zobowiązał wnioskodawczynię do złożenia do akt sprawy dokumentów potwierdzających wydatkowanie przez nią kwoty 9.000 zł na pogrzeb i pochówek K. T. (1), w terminie 7 dni, pod rygorem uznania ze

takiej kwoty nie wydatkowała (k.125). E. S. (2) przedstawiła jedynie fakturę na kwotę 5.671 zł. W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu nie są wiarygodne jej twierdzenia, iż z własnych środków poniosła koszty pogrzebu spadkodawcy w kwocie około 9.000 zł. Wnioskodawczyni udowodniła, że koszty pogrzebu wynosiły łącznie 8.971 zł, ale lwią ich część, tj. kwota 8.276, 26 zł wydatkowanych środków, została jej bowiem zwrócona przez wskazane wyżej instytucje.

Jako niewiarygodne Sąd ocenił także zeznania E. G. złożone na rozprawie w dniu 27 sierpnia 2014 r., w tej części, w której wnioskodawczyni zaprzeczyła, iż zabrała określone ruchomości z mieszkania przy ul. (...) w W.. Powyższe pozostaje w sprzeczności z treścią zeznań świadków K. S. (1) oraz T. G., a ostatecznie zostało przyznane także przez samą wnioskodawczynię.

Za niewiarygodne Sąd ocenił zeznania D. T. (1), iż nie posiadał kluczy do mieszkania zajmowanego przez spadkodawcę. Powyższe pozostaje bowiem w sprzeczności z treścią spójnych i obiektywnych zeznań K. S. (1), które Sąd ocenił jako wiarygodne.

Trzeba wskazać, iż na podstawie art. 229 kpc, Sąd uwzględnił bezsporne stanowisko uczestników co do wartości nieruchomości w K..

Z kolei Sąd oddalił wniosek E. G. o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków G. M. i R. G. na okoliczność ustalenia, iż wolą spadkodawcy było przekazanie synowi tylko wynoszącego 1/3 udziału we współwłasności nieruchomości położonej w K. zaś w pozostałym zakresie zapis K. T. (1) jest bezskuteczny. Tego rodzaju rozstrzygnięcie uzasadnia fakt, iż ocena treści zapisu i jego ewentualnej bezskuteczności należy do Sądu.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż postanowieniem z dnia 26 lutego 2016 r. Sąd połączył sprawę I C 916/09 o wykonanie zapisu (z powództwa D. T. (1) przeciwko E. G.) do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą niniejszą I Ns 1/14.

Zgodnie z art. 686 kpc w postępowaniu o dział spadku Sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa wchodzące w skład spadku. Roszczenia z tytułu zapisu co do zasady rozpoznawane są w procesie. Przepis art. 686 kpc stanowi wyjątek od tej zasady, ponieważ pozwala sądowi na rozstrzygnięcie o zapisie w toku postępowania nieprocesowego o dział spadku, a zatem takiego jak zakończone w niniejszej sprawie.

W doktrynie i orzecznictwie jest niewątpliwym, iż skoro w postępowaniu działowym Sąd ustala skład spadku podlegającego podziałowi, musi także rozstrzygnąć o istnieniu zapisu dotyczącego przedmiotu wchodzącego w skład spadku. Jednak brzmienie art. 686 kpc wywołało wątpliwości czy sąd w postępowaniu o dział spadku może orzekać jedynie o istnieniu zapisów czy może także orzekać również o ich wykonaniu.

W tym zakresie Sąd orzekający opowiada się za poglądem wyrażonym w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 26 września 1968 r. w sprawie III CRN 209/68, OSNC 1969, nr 6, poz. 112, iż w postępowaniu o dział spadku Sąd może orzekać o wykonaniu zapisu, jedynie wtedy, gdy zapisobierca jest jednocześnie spadkobiercą. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, ponieważ D. T. (2) jest jednocześnie spadkobiercą K. T. (2) i zapisobiercą zapisu ustanowionego przez spadkodawcę, przy czym przedmiot zapisu wchodzi w skład spadku po K. T. (1).

Z kolei, jak wskazał Sąd Najwyższy, rozstrzygnięcie nie tylko o istnieniu ale i o wykonaniu zapisu jest konieczne w postępowaniu o dział spadku, ponieważ istnienie zapisu ma istotne znaczenie dla określenia układu sched spadkowych między spadkobiercami. Wprawdzie dział spadku obejmuje tylko aktywa, a obowiązek wykonania zapisu należy do długów spadkowych (art. 922 § 3 kpc), jednak zapis wykonany stanowi spłatę długu spadkowego, a zgodnie z art. 686 kpc obowiązkiem sądu działowego jest m.in. orzeczenie także o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu spłaconych długów spadkowych. Jeżeli zatem zapisobierca jest także jednym ze spadkobierców dzielonego spadku, ustalenie, że istnieje na jego rzecz zapis, pozwoli na dokonanie takiego działu spadku, który uwzględni ten zapis w drodze działu spadku. W takiej sytuacji sąd nie tylko ustala istnienie zapisu lecz

także doprowadza do jego realizacji („zasądzenia”) przez odpowiedni podział majątku spadkowego z uwzględnieniem zapisu dokonanego na rzecz jednego ze spadkobierców.

Z tego względu Sąd połączył do rozpoznania w postępowaniu nieprocesowym także sprawę o wykonanie zapisu z powództwa D. T. (2) przeciwko E. G..

Postępowanie o dział spadku zostało unormowane w przepisach art. 680 kpc – 689 kpc.

W myśl art. 686 kpc, w postępowaniu o dział spadku Sąd rozstrzyga między innymi także o wzajemnych roszczeniach współspadkobierców z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, poczynionych na spadek nakładów i spleconych długów spadkowych.

Zgodnie z art. 688 kpc, do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i § 3 kpc.

Zgodnie z art. 1025 § 1 kc, spadkobiercą jest osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku. Dopóki powyższe domniemanie prawne nie zostanie obalone, prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku jest wiążące dla sądu w postępowaniu o dział spadku i określa konieczny krąg uczestników tego postępowania.

Na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w W. w sprawie I Ns 30/08, spadkobiercami po J. T. (1) są K. T. (1), D. T. (1) oraz E. G., każdy z nich po 1/3 części.

Z kolei spadkobiercami po K. T. (1) są D. T. (1) oraz E. G., każdy z nich po 1/2 części.

Powyższe orzeczenie ma prejudycjalne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, ponieważ determinuje rozstrzygnięcie w zakresie podziału praw majątkowych wchodzących w skład spadku po J. T. (1) oraz w skład spadku po K. T. (1) pomiędzy spadkobierców – uczestników niniejszego postępowania, stosownie do wielkości przypadających im udziałów i przy uwzględnieniu, iż udział w spadku po J. T. (1) przypadający K. T. (1) wchodzi w skład spadku po tym ostatnim.

Ostatecznie w punkcie I postanowienia Sąd ustalił, że w skład spadku po J. T. (1) wchodzi: wynoszący 1/2 (jedną drugą) udział w prawie własności zabudowanej nieruchomości gruntowej, stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...) o powierzchni 879 m² w miejscowości K., dla której Sąd Rejonowy w Wyszku prowadzi zbiór dokumentów Nr 944 o wartości 83.000 zł i wartości udziału 41.500 zł, a także wynoszący 1/2 udział w prawie własności następujących ruchomości: sześć kryształowych salaterek o łącznej wartości 210 zł i wartości udziału 105 zł, pięć kryształowych wazonów o łącznej wartości 300 zł

i wartości udziału 150 zł, obraz olejny przedstawiający sosny o wartości 300 zł

i wartości udziału 150 zł, obraz olejny „Martwa natura z chlebem i koszykiem” w ramie drewnianej i w dużym formacie o wartości 500 zł i wartości udziału 250 zł, księgozbiór o wartości 70 zł i wartości udziału 35 zł, pamiątki z okresu służby wojskowej K. T. (1) – wazony kryształowe, wazony z łusek po nabojach.

Okoliczność, iż w skład spadku po J. T. (1) wchodzi wynoszący 1/2 udział w zabudowanej nieruchomości gruntowej w miejscowości K. jest bezsporna między uczestnikami, a nadto znajduje potwierdzenie w zbiorze dokumentów nr 944 prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Wyszku IV Wydział Ksiąg Wieczystych, z którego wynika że J. T. (1) i K. T. (1) byli na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej właścicielami nieruchomości gruntowej we wsi K., stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 879 m².

Bezspornym między uczestnikami było, że wartość przedmiotowej nieruchomości wynosi 83.000 zł, co oznacza że wartość udziału wchodzącego w skład spadku po J. T. (1) wynosi 41.500 zł.

Trzeba dodać, że wartość przedmiotowej nieruchomości, a dalej wartość udziału wchodzącego w skład spadku po J. T. (2) Sąd oszacował uwzględniając zgodne w tym zakresie stanowisko uczestników postępowania. Zgodnie z art. 229 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., nie wymagają dowodu fakty przyznane przez uczestników, o ile przyznanie to nie budzi wątpliwości. W ocenie Sądu nie było koniecznym prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia wartości nieruchomości, gdyż wartość zgodnie przyjęta przez uczestników nie budzi wątpliwości co do swojej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy.

Na podstawie zeznań uczestników Sąd ustalił, iż w skład spadku po J. T. (1) wchodzi również wynoszący 1/2 udział w wyżej wymienionych nieruchomościach, które należały do majątku wspólnego małżonków J. i K. T. (2).

W punkcie II postanowienia Sąd dokonał działu spadku po J. T. (1) w ten sposób, że przyznał na własność D. T. (1) wynoszący 1/3 (jedną trzecią) udział w prawie własności zabudowanej nieruchomości gruntowej, stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...) o powierzchni 879 m² w miejscowości K., dla której Sąd Rejonowy w Wyszkowie prowadzi zbiór dokumentów Nr 944 o wartości 27.767 (dwadzieścia siedem tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć) złotych. Ułamek 1/3 wynika z udziału w spadku po J. T. (1) natomiast przyznanie tego udziału na własność uczestnika jest uzasadnione tym, iż Sąd uznał za ważny i skuteczny zapis na rzecz D. T. (1) udziału wnoszącego 2/3 w prawie własności tej nieruchomości i w wykonaniu zapisu przyznał mu przedmiotowy udział w prawie własności nieruchomości w K..

W tym stanie rzeczy, przy uwzględnieniu charakteru i przeznaczenia prawa własności nieruchomości, nie byłoby celowym, aby udział wchodzący w skład spadku po J. T. (2) stał się własnością E. G.. Takie rozstrzygnięcie zmieniłoby jedynie wielkość udziałów przysługujących uczestnikom postępowania we własności nieruchomości w K. i generowałoby dalsze konflikty między uczestnikami jako współwłaścicielami nieruchomości.

Z kolei dokonując działu spadku po J. T. (1) w zakresie ruchomości Sąd przyznał D. T. (1) wynoszący 1/3 (jedną trzecią) udział w prawie własności obrazu olejnego przedstawiającego sosny o wartości 100 (sto) złotych, a E. G. wynoszący 1/3 udział w prawie własności sześciu kryształowych salaterek o wartości 70 (siedemdziesiąt) złotych, pięciu kryształowych wazonów o wartości 100 (sto) złotych, prawie własności obrazu olejnego „Martwa natura z chlebem i koszykiem”, w ramie drewnianej i w dużym formacie o wartości 166, 67 (sto sześćdziesiąt sześć 67/100) złotych, udział w księgozbiórce o wartości 23, 33 (dwadzieścia trzy 33/100) złotych, udział w pamiątkach z okresu służby wojskowej K. T. (1) – wazonach kryształowych, wazonach z łusek po nabojach – bez wartości.

Wartość wymienionych ruchomości Sąd ustalił na podstawie niekwestionowanej przez uczestników opinii biegłego A. M..

Poza tym przedmiotowe rozstrzygnięcie w zakresie przyznania poszczególnych ruchomości wnioskodawczyni albo uczestnikowi uzasadnia utrwalony stan posiadania tych przedmiotów przez każdego z uczestników. Skoro każdy z uczestników ma w swoim posiadaniu konkretne przedmioty, a jednocześnie ani wnioskodawczyni ani uczestnik nie wnosi o zmianę istniejącego stanu rzeczy Sąd uznał, że rozstrzygnięcie o przyznaniu uczestnikom na własność ruchomości, w których posiadaniu się znajdują, będzie sprawiedliwe i zgodne z interesami uczestników.

W konsekwencji Sąd ostatecznie ustalił, że wartość spadku po J. T. (2) wynosi łącznie 42.190 zł, co oznacza że wartość schedy każdego z trojga spadkobierców wynosi 14.063, 33 zł, stosownie do udziałów w spadku po 1/3 części (42.190 : 3 = 14.063, 33). Przy czym – co należy podkreślić udział odziedziczony przez K. T. (1) – zwiększa wartość spadku po K. T. (2). Zsumowanie wartości składników majątkowych przyznanych na własność D. T. (1) wskazuje, że D. T. (2) otrzymał składniki majątkowe o wartości 27.867 zł, a E. G. składniki majątkowe o wartości 360 zł.

Z uwagi na rozbieżność w wartości praw przyznanych na własność każdemu z uczestników, na podstawie art. 688 kpc w zw. z art. 623 kpc i art. 1035 w zw. z art. 212 § 1 kc, Sąd wyrównał wartość sched zasądzając od D. T. (1) na rzecz E. G. dopłatę w wysokości po 13.933 zł celem wyrównania wysokości udziałów w spadku po J. T. (1) przypadających poszczególnym spadkobierców.

Należy przy tym wskazać, iż wysokość przedmiotowych dopłat jest wynikiem ustalonej przez Sąd wartości spadku oraz wysokości udziałów spadkobierców uprawnionych do ich otrzymania. Przy czym, o ile udziały w spadku wynoszące po 3 są niezależne od spadkobierców, gdyż wynikają z postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po J. T. (1), o tyle wartość spadku w zakresie nieruchomości została ustalona przez Sąd na podstawie zgodnych twierdzeń uczestników, a w zakresie ruchomości na podstawie niekwestionowanej przez strony opinii biegłego. Trzeba podkreślić, iż ustalenia w tym zakresie rzutują wprost na wysokość dopłat.

Z drugiej strony, zaakcentować wypada, że na ustalenie wysokości dopłat nie ma wpływu sytuacja materialna spadkobierców zobowiązanych i uprawnianych do ich otrzymania.

Z tych wszystkich względów Sąd postanowił zasądzić od D. T. (1) na rzecz E. G. dopłatę w wysokości 13.933 (trzydzieści tysięcy dziewięćset trzydzieści trzy) złote w terminie jednego miesiąca od daty uprawomocnienia się niniejszego postanowienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wymagalności do dnia zapłaty, w razie uchybienia terminowi płatności.

Zgodnie z art. 212 § 3 kc w zw. z art. 1035 kc, Sąd obowiązany jest nie tylko ustalić wysokość dopłat, ale także termin i sposób ich uiszczenia oraz wysokość i termin uiszczenia odsetek. Wskazując na powołane przepisy, Sąd określił obowiązujący D. T. (1) termin spełnienia świadczenia w postaci dopłaty oraz wysokość i termin uiszczenia odsetek za opóźnienie w rozumieniu art. 481 § 2 kc na wypadek niespełnienia powyższego świadczenia w oznaczonym terminie.

W punkcie IV postanowienia Sąd ustalił, że w skład spadku po K. T. (1) wchodzi: wynoszący 2/3 udział w prawie własności zabudowanej nieruchomości gruntowej, stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...) o powierzchni 879 m² w miejscowości K., dla której Sąd Rejonowy w Wyszku prowadzi zbiór dokumentów Nr 944, o wartości 54.780 (pięćdziesiąt cztery tysiące siedemset osiemdziesiąt) złotych, a także wynoszący 2/3 udział w prawie własności następujących ruchomości: sześć kryształowych salaterok o wartości 157 zł, pięć kryształowych wazonów o wartości 225 zł, obraz olejny przedstawiający sosny o wartości 200 (dwieście) zł, obraz olejny „Martwa natura z chlebem i koszykiem” w ramie drewnianej w dużym formacie o wartości 375 zł, księgozbiór o wartości 52, 50 zł, a nadto prawo własności następujących ruchomości pamiątki z okresu służby wojskowej – wazony kryształowe, wazony z łusek po nabojach, kilkadziesiąt odznak, medali i orderów - bez wartości, medale z mosiądzu o łącznej wartości 180 zł, medale Złoty krzyż zasługi, Srebrny krzyż zasługi i Brązowy krzyż zasługi o łącznej wartości 150 zł, medal Zasłużony dla obronności kraju, medal Siły zbrojne w służbie ojczyzny, odznaki Wojskowego Centrum Szkolenia dla potrzeb (...), odznaczenia przyznane za okres służby w formacjach (...) w Kambodży - bez wartości, obraz olejny przedstawiający złamane drzewo o wartości 400 zł.

Trzeba w tym miejscu zwrócić uwagę, że wnioskodawczyni konsekwentnie wносиła o zaliczenie na schedę spadkową uczestnika wartości ruchomości, które zostały przez niego zabrane z mieszkania przy ul. (...) w W. po śmierci K. T. (1). Jako okoliczność przemawiającą za tym, iż to uczestnik zabrał z mieszkania ruchome składniki spadku wnioskodawczyni podała, że oprócz właściciela mieszkania K. S. (1), wyłącznie uczestnik posiadał klucze do tego lokalu. Jest w sprawie bezspornym i niekwestionowanym, że przeważająca część ruchomości, o których twierdziła wnioskodawczyni nie znajdowała się w mieszkaniu w chwili objęcia go w wyłączne posiadanie przez K. S. (1), a uczestnicy oświadczyli zgodnie, że poza ruchomościami, które znajdują się w ich posiadaniu, nie mają wiedzy dotyczącej posiadacza lub miejsca znajdowania się pozostałych wymienionych wyżej ruchomości. Ostatecznie Sąd nie ustalił co stało się z przedmiotowymi rzeczami po śmierci spadkodawcy, a ewentualnie w którym posiadaniu się znajdują.

Jak wskazano już wyżej, wnioskodawczyni podnosiła, że zostały zabrane przez D. T. (1) ale zdaniem Sądu z samego faktu, iż uczestnik posiadał klucze do mieszkania nie można wywieść wniosku, iż uczestnik zabrał ruchomości. Takie twierdzenie ma jedynie charakter hipotetyczny.

Nie zostało natomiast udowodnionym, aby D. T. (1) zabrał z mieszkania zajmowanego przez spadkodawcę kuchnię gazową, czajnik elektryczny, pralkę B., lodówkozarkę A., komplet garnków nierdzewnych, rożen - opiekacz P., mikser

Zelmer, prodiż, maszynkę do mięsa, 2 sitka, durszlak, chlebak, sztucce platerowane na 12 osób z dodatkowymi łyżkami - nakładaczami do ciast i sałaty, komplet obiadowy ozdobny na 12 osób z Ć., serwis kawowy porcelanowy koloru zielonego na 6 osób, karafka miodowego koloru, maszynę do szycia, lampy sufitowe i żyrandol mosiężny pięcioramienny, telewizor, stolik okrągły, szafkę na pościel, magnetofon szpulowy i adapter, radiomagnetofon, wersalkę koloru zielonego i wersalkę tapicerowaną, szafkę nocną sosnową, zestaw szaf, stolik okolicznościowy, meble A (...), ozdoby kieliszki, kilka krzesel, stolik pod telewizor.

Jak wynika z art. 684 kpc, Sąd rozpoznający postępowanie o dział spadku ma obowiązek ustalenia składu i wartości spadku podlegającego podziałowi.

W tym stanie rzeczy, Sąd nie uwzględnił przedmiotowych ruchomości przy ustalaniu składu i wartości spadku podlegającego podziałowi w rozumieniu art. 684 kpc.

Z kolei na podstawie dowodów z powołanych wyżej dokumentów wystawionych przez konkretne banki Sąd ustalił, iż w skład spadku po K. T. (2) wchodzi środki pieniężne zgromadzone na rachunku prowadzonym przez Bank (...) S.A. w W. w wysokości 7.387, 40 zł oraz środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym prowadzonym na nazwisko K. T. (1) przez Bank (...) S.A. w W. w wysokości 33, 81 zł.

Z pisma banku znajdującego się na k. 144 wynika wprost, że w dniu 15 grudnia 2007 r. D. T. (1) wypłacił w kasie tego banku kwotę 4.000 zł, a w bankomacie 500 zł. Okoliczności te zostały zresztą przyznane przez uczestnika. Pozostała na rachunku kwota 2.869, 44 zł została w dniu 2 stycznia 2008 r. wypłacona E. G. z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu według załączonego oryginału rachunku za pogrzeb.

Z kolei z powołanego wyżej pisma Banku (...) S. A. wynika, że w dniu 14 grudnia 2007 r. saldo rachunku prowadzonego przez ten bank na rzecz K. T. (1) wynosiło 33, 81 zł. W dniu 10 stycznia 2008 r. powyższa kwota została wypłacona E. G. z tytułu likwidacji rachunku.

Skoro kwota 2.869, 44 zł została przeznaczona na pokrycie długu spadkowego w postaci kosztów pogrzebu i wypłacona przez Bank (...) S.A. w W. E. G., każdemu z uczestników przypada – stosownie do wielkości udziału spadkowego 1/2 pozostałych wierzytelności z dwu rachunków bankowych prowadzonych na nazwisko K. T. (1).

Skoro natomiast D. T. (1) pobrał z rachunku bankowego w Banku (...) S.A. kwotę 4.500 zł, w punkcie XI postanowienia Sąd zasądził od D. T. (1) na rzecz E. G. kwotę 2250 (dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu przynależnej jej kwoty wierzytelności z rachunku bankowego.

Analogicznie, w punkcie XII postanowienia Sąd zasądził od E. G. na rzecz D. T. (1) kwotę 16,90 (szesnaście 90/100) złotych tytułem zwrotu należnej mu kwoty wierzytelności z rachunku bankowego prowadzonego przez Bank (...) S.A. w W..

Zgodnie z art. 212 § 3 kc w zw. z art. 1035 kc, Sąd określił obowiązujący D. T. (1) termin spełnienia świadczenia oraz wysokość i termin uiszczenia odsetek za opóźnienie w rozumieniu art. 481 § 2 kc na wypadek niespełnienia oznaczonego świadczenia w terminie.

We wniosku o dokonanie działu spadku wnioskodawczyni wniosła o zaliczenie na schedę D. T. (2) darowizn dokonanych przez K. T. (1) na rzecz D. T. (1) oraz B. T..

Na podstawie powołanych wyżej dowodów Sąd ustalił, że w dniu 27 lutego 2007 r., 26 października 2007 r. i w dniu 30 października 2007 r. D. T. (1) wypłacił z rachunku prowadzonego na rzecz K. T. (3) przez bank (...) S.A. w W. kwotę łączną 38.000 zł.

Sąd uznał więc, że w skład spadku po K. T. (1) wchodzi również pieniądze w kwocie 38.000 (trzydzieści osiem tysięcy) złotych podjęte z rachunku bankowego K. T. (1) przez D. T. (1).

Trzeba wskazać, że D. T. (1) w żaden sposób nie wykazał, aby przedmiotowe kwoty zwrócił K. T. (1) albo przeznaczył na potrzeby tego ostatniego. Z tego względu dokonane przez D. T. (2) wypłaty z rachunku bankowego K. T. (1) Sąd uznał za darowizny od spadkodawcy K. T. (1) na rzecz spadkobiercy D. T. (2) i zaliczył na jego schedę zgodnie z powołanymi niżej przepisami.

W myśl art. 1039 § 1 kc, jeżeli w razie dziedziczenia ustawowego dział spadku następuje między zstępnymi albo między zstępnymi i małżonkiem, spadkobiercy ci są wzajemnie zobowiązani do zaliczenia na schedę spadkową otrzymanych od spadkodawcy darowizn oraz zapisów windykacyjnych, chyba że z oświadczenia spadkodawcy lub z okoliczności wynika, że darowizna lub zapis windykacyjny zostały dokonane ze zwolnieniem od obowiązku zaliczenia.

Z kolei zgodnie z art. 1040 kc, jeżeli wartość darowizny podlegającej zaliczeniu przewyższa wartość schedy spadkowej, spadkobierca nie jest obowiązany do zwrotu nadwyżki. W wypadku takim nie uwzględnia się przy dziele spadku ani darowizny, ani spadkobiercy zobowiązanego do jej zaliczenia.

Z kolei w myśl art. 1042 § 1 kc, zaliczenie na schedę spadkową przeprowadza się w ten sposób, że wartość darowizn podlegających zaliczeniu dolicza się do spadku lub do części spadku, która ulega podziałowi między spadkobierców obowiązanych wzajemnie do zaliczenia, po czym oblicza się schedę spadkową każdego z tych spadkobierców, a następnie każdemu z nich zalicza się na poczet jego schedy wartość darowizny podlegającej zaliczeniu. Przepis § 2 art. 1042 kc stanowi natomiast, że wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili działu spadku.

W okolicznościach niniejszej sprawy niniejszej wartość spadku po K. T. (1) wynosiła bez doliczenia wartości darowizny 63.940, 71 zł, a po doliczeniu darowizny w wysokości 38.000 zł, wartość spadku wynosiła 101.940, 71 zł, co oznacza, że wartość sched spadkowych E. G. i D. T. (2) wynosiła 50.970, 35 zł.

Zatem w punkcie IX postanowienia Sąd zaliczył na schedę D. T. (1) darowiznę w kwocie 38.000 zł.

Celem zachowania jasności wyводу, warto w tym miejscu wskazać, iż w punkcie XV postanowienia Sąd oddalił wniosek E. G. o zaliczenie na schedę spadkową D. T. (1) darowizny, którą od K. T. (1) otrzymała B. T..

Jak wskazano już wyżej, w postępowaniu o dział spadku do zaliczenia darowizn zobowiązani wzajemnie są wyłącznie zstępni, ewentualnie zstępni i małżonek spadkodawcy. B. T. nie jest natomiast żadną z osób wymienionych w art. 1039 § 1 kc, a w konsekwencji brak podstawy prawnej do zaliczenia na poczet schedy D. T. (1) darowizny dokonanej na rzecz B. T..

W punkcie V postanowienia Sąd ustalił, iż własnoręczny testament K. T. (1) z dnia 8 września 2006 roku zawiera ważny i skuteczny zapis udziału wynoszącego 2/3 we własności zabudowanej nieruchomości gruntowej, stanowiącej działkę ewidencyjną (...) o powierzchni 879 m², położonej w miejscowości K., na rzecz D. T. (1). Uwzględniając zgodne stanowisko uczestników co do wartości przedmiotowej nieruchomości, Sąd stwierdził, iż zapisany D. T. (1) udział ma wartość 54.780 złotych, co wynika z rachunku (...).000 x 2/3 = 54.780 zł.

Podstawę przedmiotowego rozstrzygnięcia stanowi art. 686 kpc, który stanowi, że w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku. Nie ma natomiast wątpliwości co do tego, że w skład spadku po K. T. (1) wchodzi także będący przedmiotem zapisu wynoszący 2/3 udział w prawie własności zabudowanej nieruchomości w miejscowości K..

Zgodnie z art. 968 kc, zapis zwykły może być ustanowiony przez spadkobiercę jedynie w ważnym testamencie.

Zdaniem Sądu, testament K. T. (1) spełnia warunki ważności testamentu własnoręcznego określone w art. 949 § 1 kc, tj. został sporządzony własnoręcznie przez K. T. (1), zawiera podpis spadkodawcy i datę.

Nadto Sąd nie stwierdził, aby testament został sporządzony w warunkach określonych w art. 945 § 1 kc, tj.: w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli przez testatora, pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści czy też pod wpływem groźby.

W tym stanie rzeczy, Sąd stwierdził, że testament K. T. (1) jest ważny, a w konsekwencji zapis na rzecz D. T. (1) został ustanowiony skutecznie, przy czym rozporządzenie testatora ustanawiające analizowany zapis wyczerpuje cały testament.

Wobec powyższego, Sąd w punkcie VI postanowienia w wykonaniu zapisu przyznał D. T. (1) wynoszący 2/3 udział w prawie własności nieruchomości gruntowej, stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...) o powierzchni 879 m² w miejscowości K., dla której Sąd Rejonowy w Wyszkowie prowadzi zbiór dokumentów Nr 944 o wartości 54.780 zł.

Uzasadniając przedmiotowe rozstrzygnięcie, w pierwszej kolejności należy podnieść, że definicję zapisu zwykłego zawiera przepis art. 968 § 1 kc, który stanowi, iż spadkodawca może przez rozrządzenie testamentowe zobowiązać spadkobiercę ustawowego lub testamentowego do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby (zapis zwykły).

Spadkobiercami ustawowymi K. T. (1) są E. G. oraz D. T. (1). Jeżeli w testamencie spadkodawca nie wskazał spadkobiercy zobowiązanego do wykonania zapisu, znajduje zastosowanie zasada wynikająca z art. 971 kc, iż jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, zapis obciąża ich w stosunku do wielkości ich udziałów spadkowych, chyba że spadkodawca postanowił inaczej. Nie ma zatem wątpliwości, iż E. G. jest obowiązana do wykonania zapisu proporcjonalnie do wielkości jej udziału w spadku.

W doktrynie istnieją rozbieżne stanowiska co do tego czy przedmiotem zapisu może być rzecz lub prawo, które do spadku nie należy, jednak w tym zakresie Sąd podziela pogląd, że przedmiotem zapisu może być wyłącznie prawo, które przysługiwało osobie, która zapis ustanowiła. Notabene, także uczestnicy byli zgodni co do tego, iż przedmiotem analizowanego zapisu zwykłego był tylko taki udział w nieruchomości, jaki spadkodawca sam posiadał (protokół rozprawy – k. 166-167).

Warto dodać, że w zakończony przed tutejszym Sądem sprawie I Ns 30/08 o stwierdzenie nabycia spadku po K. T. (2), E. G. zeznała, iż wolą ojca było, żeby działka we wsi K. przypadła D. T. (1) (k.36).

Z tego względu Sąd uznał, że spadkodawca zapisał D. T. (1) wynoszący 2/3 udział w nieruchomości w K., a zatem taki udział, jaki sam posiadał.

Za przedstawioną wykładnią oświadczenia spadkodawcy w zakresie ustanowienia zapisu przemawia także zasada wyrażona w art. 948 § 1 kc, że testament należy tak tłumaczyć, ażeby zapewnić możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawcy.

Zgodnie z § 2 powołanego przepisu, jeżeli testament może być tłumaczony rozmaicie, należy przyjąć taką wykładnię, która pozwala utrzymać rozrządzenia spadkodawcy w mocy i nadać im rozsądną treść. Kierując się powołanymi wyżej zasadami wykładni testamentu, Sąd stwierdził, że K. T. (2) zapisał synowi D. T. (1) przysługujący mu udział w wysokości 2/3 w prawie własności nieruchomości w K..

Trzeba również podnieść, iż prawomocnym wyrokiem z dnia 23 października 2012 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie I ACa 460/12 zasądził od K. S. (1) na rzecz D. T. (1) kwotę 26.045, 76 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty tytułem zachowku.

W uzasadnieniu powołanego wyroku Sąd Apelacyjny przesłankowo ustalił, że kwota uzyskana przez D. T. (1) w zapisach i darowiznach od K. T. (1) wynosi 94.030 zł i obejmuje kwotę 54.780 zł jako wartość zapisu obejmującego 2/3 udziału w prawie własności nieruchomości we wsi K. oraz 38.000 zł jako wartość darowizn w postaci dokonanych

przez D. T. (1) wypłat z rachunku bankowego K. T. (1) w banku (...) S.A. oraz kwotę 1250 zł stanowiącą połowę wartość samochodu F. (...).

Wprawdzie ustalenia zawarte w treści uzasadnienia powołanego wyżej wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, nie wiążą Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, z drugiej jednak strony nie uwzględnienie powołanego wyżej rozstrzygnięcia w zakresie ustalenia, że D. T. (1) uzyskał od spadkodawcy zapis o wartości 54.780 zł, byłoby krzywdzące dla D. T. (1). Tego rodzaju ocena Sądu Rejonowego wynika stąd, że przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, iż D. T. (1) uzyskał od spadkodawcy korzyść majątkową z tytułu zapisu w wysokości 54.780 zł, miało wprost wpływ na obliczenie, zmniejszenie, wysokości należnego mu zachowku.

Z tego względu Sąd uznał, iż z tytułu zapisu zwykłego należy przyznać uczestnikowi udział we własności nieruchomości wynoszący 2/3, a w pozostałej części powództwo o wykonanie zapisu oddalić.

Trzeba wskazać, że zapisobierca domagał się od E. G. wykonania zapisu przez złożenie oświadczenia o przeniesieniu wchodzącego w skład spadku prawa własności nieruchomości, natomiast – jak ustalił Sąd powyżej – przedmiotem zapisu było prawo własności nieruchomości w K., ale jedynie wynoszący 2/3 udział w prawie własności tej nieruchomości.

Z tego względu Sąd oddalił powództwo w części wykraczającej poza treść zapisu.

W punkcie VII postanowienia Sąd oddalił wniosek E. G. o ograniczenie jej odpowiedzialności za zapis zwykły na rzecz D. T. (1).

E. G. kwestionowała swoją odpowiedzialność za zapis na podstawie art. 998 § 1 kc.

Podnosiła również, że użyte w tym przepisie sformułowanie „udział spadkowy, który stanowi podstawę do obliczenia należnego uprawnionego zachowku” należy rozmiąć w ten sposób, że chodzi o część spadku obliczoną na podstawie art. 931 kc z uwzględnieniem modyfikacji wynikającej z art. 992 kc.

Zgodnie z art. 922 § 3 kc, obowiązek wykonania zapisu zwykłego jest długiem spadkowym. Zgodnie jednak z art. 998 § 1 kc, jeżeli odpowiedzialność za zapis zwykły obciąża uprawnionego do zachowku, odpowiada on wówczas w granicach nadwyżki przekraczającej wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę obliczenia należnego mu zachowku.

W niniejszej sprawie nie może być wątpliwości, iż E. G. jest osobą "uprawnioną do zachowku" w rozumieniu art. 998 § 1 kc, gdyż jako córka spadkodawcy zalicza się do kręgu osób wymienionych w art. 991 kc. W konsekwencji jej odpowiedzialność za zapis zwykły na rzecz D. T. (1) ogranicza się do nadwyżki przekraczającej wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę obliczenia należnego jej zachowku.

Kwestia zakresu tej odpowiedzialności jest sporna, gdyż wykładnia art. 998 § 1 kc jest rozbieżna zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie.

Po pierwsze, kwestią sporną jest czy przez „wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia zachowku” należy rozumieć:

- ułamek stanowiący wielkość udziału spadkowego przypadającego przy dziedziczeniu z ustawy, pomnożony przez wartość wynikającą z art. 931 kc, czy też - ułamek stanowiący wielkość udziału spadkowego przypadającego przy dziedziczeniu z ustawy, pomnożony przez wartość wynikającą z art. 991 kc, tj. 1/2 albo 2/3 w zależności od tego czy podmiot uprawniony jest małoletni albo niezdolny do pracy czy też nie jest.

Po drugie, kwestią sporną jest czy przez „wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia zachowku” należy rozumieć nadwyżkę przekraczającą wartość zachowku spadkobiercy obciążonego zapisem czy też wartość obliczoną poprzez przemnożenie czystej wartości spadku przez ułamek uzyskany na podstawie art. 991 § 1 w zw. z art. 992 kc.

W zakresie pierwszej ze spornych kwestii, Sąd Rejonowy podziela pogląd, iż przez „wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia zachowku” należy rozumieć część spadku obliczoną na podstawie ułamka uzyskanego na podstawie art. 991 § 1 kc, a nie o część spadku obliczoną na podstawie art. 931 kc, jak twierdziła E. G..

Z kolei odnosząc się z do drugiej kwestii, Sąd podziela stanowisko wyrażone w „Kodeks cywilny. Komentarz. Tom II., wyd. 8 2015 r., pod redakcją naukową K. P., iż przez „wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia zachowku” należy rozumieć nie wartość zachowku ale właśnie wartość obliczoną poprzez przemnożenie czystej wartości spadku przez ułamek uzyskany na podstawie art. 991 § 1 w zw. z art. 992 kc.

Jak wskazuje komentator, różnica między zachowkiem a „wartością udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia zachowku” polega na tym, że przy obliczaniu tej wartości nie dolicza się darowizn doliczanych do spadku. Taka wykładania zadaniem Sądu jest o tyle uzasadniona, że w przepisie art. 998 § 1 kc, ustawodawca nie używa sformułowania „wartość zachowku”.

Gdyby przez sformułowanie „wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia zachowku” należało rozumieć nadwyżkę przekraczającą wartość zachowku to tak właśnie należałoby sformułować dyspozycję analizowanego przepisu.

Przenosząc powyższe na okoliczności faktyczne niniejszej sprawy, należy wskazać, że E. G. została powołana do spadku po K. T. (1) z ustawy w udziale wynoszącym $\frac{1}{2}$. Nie jest osobą małoletnią i nie wykazała w toku postępowania, aby była osobą niezdolną do pracy. W tym stanie rzeczy, udział wynoszący $\frac{1}{2}$ należy pomnożyć, stosownie do art. 991 § 1 kc, przez $\frac{1}{2}$, a otrzymany wynik w postaci ułamka $\frac{1}{4}$ to właśnie udział spadkowy stanowiący podstawę do obliczenia zachowku należnego E. G..

Kolejnym etapem obliczania „wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia zachowku” jest ustalenie czystej wartości spadku. Czysta wartość spadku stanowi różnicę pomiędzy stanem czynnym spadku, czyli wartością wszystkich praw należących do spadku, według ich stanu z chwili otwarcia spadku i cen z chwili orzekania o zachowku, a stanem biernym spadku, czyli sumą długów spadkowych, z pominięciem jednak długów wynikających z zapisów i poleceń. Jak wskazano już wyżej przy obliczaniu czystej wartości spadku nie uwzględnia się darowizn doliczanych do spadku.

Czynna wartość spadku czyli wartość wszystkich praw należących do spadku wynosi w tym przypadku 63.940,71 zł, a długi spadkowe, stanowiące w tym przypadku równowartość kosztów pogrzebu poniesionych przez E. G., 694, 74 zł.

W uzasadnieniu przedmiotowego wyliczenia kosztów pogrzebu trzeba wskazać, że koszty pogrzebu wynosiły rzeczywiście 8.971 zł, ale E. G. został wypłacony zasiłek pogrzebowy w wysokości 5.406, 82 zł, a nadto tytułem zwrotu kosztów pogrzebu z rachunku bankowego K. T. (2) została jej wypłacona kwota 2.869,44 zł. Ostatecznie więc koszty pogrzebu poniesione przez E. G. wynosiły 694, 74 zł.

Zatem czysta wartość spadku wynosi 63.245,97 zł, co wynika z rachunku $63.940,71 \text{ zł} - 694, 74 \text{ zł} = 63.245,97 \text{ zł}$.

W tym stanie rzeczy, „wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia zachowku” wynosi $\frac{1}{4} \times 63.245,97 \text{ zł} = 15. 811,49 \text{ zł}$.

Ostatecznie więc E. G., jako spadkobierca uprawniony do zachowku, odpowiada za zapis zwykły na rzecz D. T. (1) w granicach nadwyżki przekraczającej 15. 811, 49 zł jako wartości udziału spadkowego, który stanowi podstawę obliczenia należnego jej zachowku.

Stwierdzając kolizję między uprawnieniem E. G. do ograniczenia odpowiedzialności za zapis zwykły, a uprawnieniem zapisobiercy do żądania wykonania zapisu, należy wskazać, iż art. 998 § 1 kc nie wskazuje w jaki sposób powyższą kolizję rozstrzygnąć. Warto podkreślić, że powołany przepis nie przewiduje, aby spadkobierca był zwolniony od obowiązku wykonania zapisu w sytuacji, gdy wartość zapisu wykracza poza granicę jego odpowiedzialności.

Trzeba dodać, iż takie rozwiązanie byłoby sprzeczne nie tylko z wolą spadkodawcy, ale także z obowiązującymi przepisami.

Poszukując rozwiązania tego rodzaju sytuacji, jaka zachodzi również w niniejszej sprawie, w uchwale z dnia 31 stycznia 2001 r. w sprawie III CZP 50/00 Sąd Najwyższy stwierdził, że jeżeli wykonanie zapisu, którego przedmiot nie da się podzielić, przekracza granice odpowiedzialności spadkobiercy określone w art. 998 § 1 kc, zapisobierca może żądać wykonania zapisu, uiszczając odpowiednią sumę pieniężną (OSNC 2001/7-8/99, OSP 2001/10/139, Prok.i Pr.-wkl. 2001/10/28, Wokanda 2001/5/2, Biul.SN 2001/1/7, M.Prawn. 2001/5/288, M.Prawn. 2001/13/687). Sąd Najwyższy odwołał się do treści art. 1006 kc, który stanowi, że jeżeli zmniejszeniu podlega zapis, którego przedmiot jest niepodzielny, to zapisobierca zachowuje prawo żądania całkowitego wykonania zapisu, uiszczając odpowiednią sumę pieniężną.

Zdaniem Sądu jest jednoznacznym, iż odpowiedniego zmniejszenia zapisu ustanowionego na rzecz D. T. (2) mogła żądać E. G. jako spadkobierca zobowiązany do wykonania tego zapisu. E. G. była w tej relacji zobowiązaniowej dłużnikiem i to ona winna była określić wielkość, o którą zapis miałby podlegać zmniejszeniu. Podnosząc zarzut ograniczenia odpowiedzialności za zapis, E. G. winna była – jako dłużnik – określić odpowiednią sumę pieniężną, która wyrówna "uszczerbek", jaki powstanie wskutek wykonania zapisu w kwocie, do której ograniczona jest jej odpowiedzialność. Takiej kwoty wnioskodawczyni jednak nie wskazała, co uniemożliwiło Sądowi ograniczenie jej odpowiedzialności za zapis, a w konsekwencji Sąd podniesiony zarzut oddalił.

W uzasadnieniu powyższego trzeba nadto wskazać, że art. 991 § 2 kc daje spadkodawcy wybór co do sposobu zapewnienia uprawnionemu należnego mu zachowku. Spadkodawca może powołać takiego uprawnionego do dziedziczenia po sobie, ustanowić na jego rzecz zapis albo dokonać na jego rzecz darowizny. Dopiero w sytuacji, gdy uprawniony nie otrzymał – w żadnej postaci – należnego mu zachowku, przysługuje mu roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do jego pokrycia. Jeżeli zaś uprawniony uzyskał pewną korzyść w jeden ze wskazanych sposobów, ale wartość tej korzyści jest mniejsza niż należny mu zachówek, przysługuje mu roszczenie o uzupełnienie sumy potrzebnej do pokrycia zachowku.

Uprawnionymi do zachowku są także osoby, które zostały powołane do spadku, jeżeli nie uzyskały one w wyniku tego powołania należnego im zachowku w całości; przysługuje im roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do jego uzupełnienia.

Powyższe oznacza, że E. G. co do zasady przysługuje roszczenie o uzupełnienie zachowku wobec osób obdarowanych, w tym wobec jej syna K. S. (2), który otrzymał od spadkodawcy największą kwotowo darowiznę.

W tym stanie rzeczy, byłoby zdaniem Sądu, niesprawiedliwe i prowadziłyby do pokrzywdzenia zapisobiercy pozbawienie go możliwości otrzymania zapisu zwykłego uzupełniającego należy mu zachówek, w sytuacji gdy po pierwsze wartość tego zapisu została zaliczona na należny mu zachówek w sprawie o zachówek prawomocnie zakończonej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, a po drugie w sytuacji, gdy spadkodawca uczynił darowiznę na rzecz syna E. G., a zatem darowizna ta nie jest zaliczana na udział E. G., ale zarazem została dokonana na rzecz osoby jej najbliższej. Z tych wszystkich względów Sąd oddalił wniosek E. G. o ograniczenie jej odpowiedzialności za zapis zwykły na rzecz D. T. (1).

W punkcie VIII postanowienia Sąd dokonał działu spadku po K. T. (1) w ten sposób, że przyznał na własność E. G. wnoszący 2/3 udział w prawie własności następujących ruchomości:

sześć kryształowych salaterek o wartości 157 zł, pięć kryształowych wazonów o wartości 225 zł, obraz olejny przedstawiający sosny o wartości 200 zł, obraz olejny „Martwa natura z chlebem i koszykiem” w ramie drewnianej w dużym formacie o wartości 375 zł, księgozbiór o wartości 52, 50 zł, a także prawo własności następujących

ruchomości pamiątki z okresu służby wojskowej – wazony kryształowe, wazony z łusek po nabojach, kilkadziesiąt odznak, medali i orderów - bez wartości, medale z mosiądzu o łącznej wartości 180 zł, medale Złoty krzyż zasługi, Srebrny krzyż zasługi i Brązowy krzyż zasługi o łącznej wartości 150 zł, medal Zasłużony dla obronności kraju, medal Siły zbrojne w służbie ojczyzny, odznaki Wojskowego Centrum Szkolenia dla potrzeb (...), odznaczenia przyznane za okres służby w formacjach (...) w Kambodży bez wartości, obraz olejny przedstawiający złamane drzewo o wartości 400 złotych, tj. ruchomości o wartości łącznej 1739,50 zł.

W uzupełnieniu powyższego, w punkcie X postanowienia Sąd nakazał D. T. (1) wydać E. G. obraz olejny przedstawiający złamane drzewo o wartości 400 (czteryście) złotych, w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia, zgodnie z art. 212 § 3 kc w zw. z art. 1035 kc.

Powyższe rozstrzygnięcie zdeterminowała potrzeba zapewnienia E. G. realnego udziału w spadku po K. T. (1), a poza tym stan faktycznego posiadania ruchomości przez spadkodawców. Aby zagwarantować E. G. posiadanie ruchomości stanowiących jej własność, Sąd nakazał K. T. (2) wydanie jej ruchomości w postaci obrazu olejnego przedstawiającego złamane drzewo w określonym terminie.

W punkcie XIII postanowienia Sąd zasądził od E. G. na rzecz D. T. (1) kwotę 2.125, 10 (dwa tysiące sto dwadzieścia pięć 10/100) złotych, a w pozostałej części wniosek o zwrot nakładów na nieruchomości w miejscowości K. oddalił.

W toku postępowania D. T. (1) wniósł o rozliczenie jego nakładów na nieruchomości w K. w okresie od 2007 r. do 2016 r., w wysokości po 800 zł rocznie. Wskazał, iż na żadaną kwotę 800 zł rocznie składają się nakłady w postaci podatku od nieruchomości, kosztów dojazdów na nieruchomości, malowania ogrodzenia i pielęgnacji całego terenu.

Zgodnie z art. 686 kpc, żądanie rozliczenia nakładów na spadek podlega rozpoznaniu w postępowaniu o dział spadku, jednak zarówno sam fakt dokonania nakładów, jak i ich wysokość muszą być udowodnione stosownie do wymagań określonych w art. 6 kc w zw. z art. 227 kpc i art. 232 kpc. W niniejszej sprawie, za pomocą powołanych wyżej dowodów z dokumentów uczestnik udowodnił jedynie dokonanie nakładów na nieruchomości w K. w postaci zapłaty podatku od nieruchomości w wysokości 4.250, 20 zł.

Nieudowodniony pozostał natomiast podnoszony przez niego fakt dokonania nakładów na nieruchomości w pozostałym zakresie, przy czym dodać należy, że koszty dojazdu do nieruchomości nie stanowią nakładów na nieruchomości.

Z tego względu, stosownie do udziału w spadku wynoszącego 1/2, Sąd zasądził od E. G. na rzecz D. T. (1) kwotę 2.125, 10 zł tytułem zwrotu połowy wartości nakładów dokonanych na nieruchomości, a w pozostałej części wniosek o zwrot nakładów oddalił jako nieudowodniony i bezzasadny.

W punkcie XIV postanowienia Sąd oddalił wniosek E. G. o zasądzenie na jej rzecz odszkodowania z tytułu nieposiadania nieruchomości w miejscowości K.. W pierwszej kolejności wskazać należy, że roszczenia z tytułu posiadania przedmiotów wchodzących w skład spadku podlega rozpoznaniu w niniejszej sprawie jako sprawie o dział spadku na podstawie art. 686 kpc. Podstawę prawną rozstrzygnięcia o roszczeniu z tytułu posiadania przedmiotu spadkowego może stanowić umowa zawarta między spadkobiercami co do zakresu lub sposobu posiadania rzeczy, w tym konkretnym przypadku nieruchomości.

W niniejszej sprawie Sąd ustalił jednak, że E. G. i D. T. (1) nie zawarli żadnej umowy co do sposobu korzystania z nieruchomości, a co więcej wnioskodawczyni nie zwracała się nawet do uczestnika o uniemożliwienie jej korzystania z nieruchomości w K..

W tym stanie rzeczy, brak podstawy do zasądzenia na jej rzecz odszkodowania z tytułu nieposiadania tej nieruchomości.

W punkcie XVI postanowienia Sąd ustalił zasadę ponoszenia kosztów postępowania pomiędzy wnioskodawczynią E. G. a uczestnikiem D. T. (1) w ten sposób, że kosztami postępowania obciążył po połowie każdego z nich, szczegółowe ich wyliczenie pozostawiając Referendarzowi Sądowemu.

Co do zasady, stosownie do brzmienia art. 520 § 1 kpc, w postępowaniu nieprocesowym każdy z wnioskodawców i uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Jednak zasada ujęta w art. 520 § 1 kpc, jest nienaruszalna wtedy, gdy uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub - mimo braku tej równości - ich interesy są wspólne. W pozostałych wypadkach sąd może od tej zasady odstąpić i na żądanie uczestnika albo z urzędu orzec według dyrektyw określonych w art. 520 § 2 lub 3 kpc.

Zgodnie natomiast z art. 520 § 2 kpc, jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników.

W ocenie Sądu w sprawie niniejszej strony zasadniczo prezentowały rozbieżne stanowiska co do składu majątku spadkowego oraz sposobu jego podziału, a co za tym idzie ich interesy były sprzeczne.

Tym samym, nie byłoby zasadnym zastosowanie art. 520 § 1 kpc do rozliczenia kosztów postępowania między uczestnikami. Z tego względu, na podstawie art. 520 § 2 kpc Sąd kosztami postępowania obciążył po połowie E. G. i D. T. (2), a szczegółowe ich wyliczenie pozostawił Referendarzowi Sądowemu na podstawie art. 108 § 1 kpc.

Wobec powyższego, Sąd orzekł jak w sentencji.